

MAATIAINEN – DET LANTLIGA KULTURARVET RY

Toimintasuunnitelma 2018

Maatiainen - Det lantliga kulturarvet on aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on säilyttää ja edistää kulttuurikasvien ja kotieläinten lajinsisäistä monimuotoisuutta sekä kulttuuriympäristöjen monimuotoisuutta sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja. *Maatiainen* kokoaa jäsenikseen kulttuurikasveja, maatiaiseläimistä sekä perinnemaisemista kiinnostuneita henkilöitä. *Maatiaisen* toiminnassa on kolme pääaluetta: maatiaiskasvit, maatiaiseläimet ja perinnemaisemat. *Maatiainen* ylläpitää perinnetaitojen säilymistä. Yhdistys on perustettu vuonna 1989.

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1. Siementoiminta ja vuoden 2018 maatiaiskasvi

Arvokkaiden kasvikantojen siemenet ovat keskeinen osa ympäristömme geeniperintöä. Yhdistyksen siementoiminnalla turvataan osaltaan viherympäristömme, koriste ja ravintokasvien monimuotoisuuden säilymistä muuttuvissa olosuhteissa. Siementoimintaa ja -välitystä kehitetään pitkäjänteisesti. Lisätään yhteydenpitoa siemenviljelijöiden kesken ja järjestetään kursseja. Maatiaisen siemenet kotimaisia siltä osin, kun niitä on saatavilla.

Siementen käsittelyn päävastuu on toimintavuonna 2017 **Pirkko Kukkolalla**, joka hoitaa siemenpakkaamaa. Vuoden 2018 siemenluettelo julkaistaan *Maatiainen*-lehden 1/2018 yhteydessä. Luettelon painopiste on vanhoissa kasvikannoissa ja -lajikkeissa. Hankitaan siemenviljoimaan lisää hyöty- ja maustekasvien vanhoja kantoja ja lajikkeita. Jatketaan yhteistyötä pohjoismaisen geenipankin *NordGenin* ja muissa maissa toimivien *Maatiaista* vastaavien järjestöjen, kuten ruotsalaisen *Sesamin*, itävaltalaisen Noan Arkin (*Arche Noah*) ja virolaisen *Maadjas* -järjestön kanssa. Siemeniä tarjotaan myyntiin museokauppoihin, tapahtumiin, koulutustilaisuuksiin ja messuille eri puolilla Suomea. Siemeniä myyvät myös paikallisryhmien edustajat Pohjois-Karjalassa, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Keväällä 2016 avattua verkkokauppaa, Maatiaisen Puotia, kehitetään.

Yhdistys jatkaa ylläpitoviljelijöiden tukemista uutiskirjein ja koulutuksin. Ylläpitoviljelyssä jatketaan kotimaisten vihannesten ylläpitoviljelyä ja monipuolistamista siemenvälitykseen.

Yhdistys kehittää siemenseoksia, jotka pitävät yllä monimuotoisuutta puutarhassa, sekä siemenseoksia paikallisiin tarpeisiin. Näitä ovat mm. erityiset siemenseokset, joita suosivat linnut, päiväperhoset tai mesipistiäiset. Siementen alkuperä pyritään kirjaamaan entistä paremmin sekä levittämään tätä käytäntöä siementen ostajille. Arvokkaiden siemenkantojen ostajia kannustetaan ylläpitoviljelyyn. Geeniperimän säilyttämisen kannalta tärkeimpien kasvilajien ja lajikkeiden osalta yhdistykselle pyritään saamaan lisää ns. luottosiemenkasvattajia, jolloin säilyttäminen ja lisääminen on entistä varmempaa. Siemenluettelon laatii **Anne Leino**.

Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA on uudistanut Maatiaisen siementen myynti- ja pakkausluvan aikavälille 29.8.2013-28.8.2018. Lupa myönnettiin hakemuksen mukaisesti viljakasveille, nurmi- ja rehukasveille, öljy- ja kuitukasveille, vihanneksille, juurikkaille, nurmi- ja nurmikkoseoksille, viljaseoksille sekä perunoille. Vuonna 2018 selvitetään uuden myynti- ja pakkausluvan tarpeellisuus.

Seurasaassa jatketaan yhteistyötä Seurasaaren Ystävät ry:n kanssa maatiaispellon viljelyssä. Viljelijät kasvattavat satoa pellossa omaan käyttöönsä sekä tuottavat siementä ja lisäysainesta yhdistyksen myyntiin ja vaihtoon. Kasvimaa myös näytemaana.

Vuoden 2018 alussa Maatiainen julkistaa vuoden maatiaiskasvin ja -eläimen.

1.2. Maatiaiseläimet

Hallitus julkistaa vuoden 2018 maatiaiseläimen vuoden alussa. Jatketaan yhdistyksen nimissä maatiaisnautojen polveutumistietokannan pitoa nettiosoitteessa maatiainen.fi. Itäsuomenkarjarekisteri on mahdollisimman julkinen ja sitä hoitaa Jarmo Manninen.

Maatiaiseläin-toimintaryhmä pyrkii syventämään ja ylläpitämään yhteyksiä Viron maatiaistahoihin sekä Skandinavian ja Pohjois-Euroopan maatiaiskotieläinyhdistyksiin. Tämän voisi järjestää esim. luomalla yhteisiä keskustelufoorumeja ja järjestämällä molemminpuolisia vierailuja eri kohteisiin. Jatketaan monipuolisten maatiaiseläinartikkeleiden julkaisemista lehdessä.

1.3. Perinnemaisemat ja -pihat

Maatiainen-lehden toisessa numerossa esitellään Vuoden perinnemaisema 2018. Kohteeseen kyseisen vuoden kesänä järjestettävästä tutustumisretkestä tiedotetaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Annetaan paikan ylläpitäjälle tai hoitajalle Maatiaisen perinnemaisemakunniakirja vuonna 2008 alkaneen käytännön mukaan.

Pyydetään jäseniä tekemään ehdotuksia arvokkaista perinnemaisemista vuoden 2019 perinnemaisemakohteeksi. Valintakriteereistä ja ohjeista kerrotaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Valinnasta vastaa hallitus yhdessä perinnemaisemavastaava **Leena Saarion** kanssa, joka esittelee ehdokkaat.

1.4. Maatiainen-lehti, verkkosivut ja esite

Maatiainen-lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Lukijoita aktivoidaan osallistumaan lehden tekoon ja käyttämään lehteä monipuolisesti. Paikallis- ja toimintaryhmille sekä jäsenille varataan palstatilaa. Lehden päätoimittajana toimii **Susan Wilander**. Lehteen pyritään saamaan entistä enemmän jäsenten omia niksejä. Lehdessä on tilaa myös jäsenten pienilmoituksille. Lisätään Maatiaisen näkyvyyttä kaikin mahdollisin keinoin.

Digilehden kehittämistä edistetään edelleen. Vuoden 2017 alusta perustettiin pdf-muotoinen digilehti verkkosivulle.

Maatiaisella on verkkosivut, Facebook-sivut ja keskustelevan Facebook-ryhmän lisäksi vuoden 2017 alussa on perustettu kolme siemenryhmää (papu-, maatiaisvilja- ja tomaatti/munakoiso/paprika-ryhmät).

1.5. Paikallis- ja toimintaryhmät

Pohjois-Karjalan (Tuovi Mutanen), **Varsinais-Suomen** (Terhi Arell) ja **Pirkanmaan paikallisryhmä** (Erkki Lehtimäki) jatkavat toimintaansa järjestämällä taimivaihtoja, siemenpäiviä ja erilaisia kursseja. Pyritään aktivoimaan **paikallisryhmien** toimintaa.

Siemenryhmä jatkaa vuonna 2018 (Pirkko Kukkola, Anne Leino, Maija Manninen, Lea Eriksson, Kirsi Mäkinen, Anja Alanko, Timo Rantakaulio). Avoimina toimintaryhminä jatkavat **perinneruokaryhmä** (Anja Alanko, Aune Kämäräinen), **taimipäiväryhmä** (Anneli Aurejärvi-Karjalainen Pirkko Kahila, Minna Kärkkäinen), **näyttelyryhmä** (Maija Manninen, Kirsti Salo), **maatiaiseläin-toimintaryhmä** (Jarmo Manninen, Laura Murto), **perinnemaisemaryhmä** (Leena Saario, Pentti Alanko). Ne, jotka ovat kiinnostuneita avoimien ryhmien toiminnasta, ovat tervetulleita mukaan. Tarpeen mukaan uusia ryhmiä voidaan perustaa.

Uudet facebook-ryhmät jatkavat toimintaansa ja raportoivat testattavien kasvien kasvusta.

1.6. Yhteiskunnallinen toiminta

Yhdistys osallistuu *MMM:n geenivaralautakunnan* työhön: *Maatiaisen* edustajana GEVAssa jatkaa **Timo Rantakaulio** ja varaedustajana **Maija Manninen**. Yhdistys osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun toimialaansa kuuluvissa kysymyksissä. Osallistutaan yleiseurooppalaiseen maataisjärjestöjen yhteistyöhön EU säädösten valmistelussa.

Pidetään tarpeen mukaan yhteyttä päättäjiin ja säädösten valmistelijoihin Maa- ja metsätalousministeriössä (MMM) ja Luonnonvarakeskukseen (Luke) *Maatiaisen* toimialaan kuuluvissa asioissa. Edistetään maataiseläinten ja -kasvien hyötykäyttöä arvokkaiden geenivarojen suojelemiseksi, tärkeänä esimerkkinä maataishärkäpapujen elintarvikekäyttö. Edistetään erityisesti maataishyötykasvien kotitarvekäyttöä.

Yhdistys tarttuu aktiivisesti maataiseläinrotujen kuten **kyytön ja lapinlehmien, harvinaisten lammaskantojen, Jaalan lampaan ja erisukuisen suomenhevosen** säilyttämistä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Huomiota kiinnitetään myös maataislampaalla ja naudalla hyvin harvinaisiksi käyneiden sarvien esiintymiseen ja säilymiseen.

1.7. Yhteistyötahot

Maatiainen ry:n läheisiä yhteistyötahoja ovat *Seurasaaren ystävät, Seurasaarisäätiö, Museovirasto, Sommeldo, Biodynaaminen yhdistys, Ahlmanin ammattiopisto Tampereella, Puutarhanaiset, Metsähallitus, Sarka-maatalousmuseo, Mehiläishoitajayhdistykset, Luonnonvarakeskus (LUKE), Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha, Dodo ry, Suomen Kotiseutuliitto, Mustilan ystävät, Suomen kulttuuriperinnön tuki, Luomuliitto, Dendrologian seura, Blomsterodlingens vännar, Hyötykasviyhdistys ja Suomen siirtolapuutarhaliitto*. Maatiainen on Suomalaisen työn liitossa. Pyritään luomaan ja ylläpitämään yhteyttä Maaseudun tulevaisuus lehteen.

Tarjotaan siemeniä osana jäsenhankintaa museokauppoihin myyntiin. Tehdään tunnetuksi elävää kulttuuriperintöä esitteleviä museoita lehdessä. Jatketaan yhteistyötä myös *Helsingin seudun kesäyliopiston, Ympäristö- ja kuluttajapoliittisen yhdistyksen, Mustialan maatalousoppilaitoksen, Elävä maa ry:n ja ProAgrian* kanssa. Pyritään ylläpitämään ja luomaan suhteita muihin harrastajatahoihin, kotitarveviljelijöihin sekä alan tutkijoihin. Voidaan tehdä kansainvälisiä, kaikkien osapuolten tavoitteita edistäviä yhteistyöprojekteja ja etsiä niihin uusia rahoitusmahdollisuuksia.

1.8. Maatiaisen matkat

Matkoilla pyritään lisäämään maataiseläinten ja -kasvien sekä perinnemaisemien harrastajien keskinäisiä yhteyksiä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti sisällyttämällä matkoihin elementtejä maataiselämästä maailmasta sekä vierailuja alan tapahtumissa.

Vuodelle 2018 on suunnitteilla kotimaan matka, jonka suunnaksi on ehdotettu (Peru, Yhteistyötaho: Maatalousyliopiston professori, Ritva Repo, La Molina), Serbia sekä Viro ja Latvia (Sigulda ym.). Matkanjohtajana on toiminut Juhan Savander. Matkasuunnittelua tekee matkaryhmä (Kirsti Salo, Pirkko Toivanen, Juhan Savander). Lisäksi suunnitellaan kotimaan matkoja.

1.9. Toimitilat ja hallinto

Maatiaisen toimisto on osoitteessa **Stenbäckinkatu 8 A 48, myymälä 2, 00250 Helsinki. Vuokrasopimus** on voimassa toistaiseksi.

Maatiaisen osa-aikaisena toiminnanjohtajana työskentelee **Maija Manninen**. Mahdollisuuksien mukaan työllistetään harjoittelijoita, ja talkoolaiset ovat suurena apuna. Toimistoa ja myymälää pidetään auki ainakin keskiviikkoisin ja torstaisin kello 12–18. Toimistossa hoidetaan yhdistyksen jokapäiväisiä töitä, yhdistyksen hallintoa, tiedotusta, jäsenasioita, kursseja, tapahtumia sekä myydään siemeniä, kirjoja ja kortteja.

Toimisto on kokoontumispaikka yhdistyksen hallitukselle sekä toimintaryhmille, ja siellä järjestetään monipuolisia tapahtumia. Toimistoa vuokrataan kokouspaikaksi ja sen osia toimistotilaksi samanmielisille yhdistyksille, kuten *Ympäristö- ja kuluttajapoliittiselle yhdistykselle*.

Vuonna 2018 otetaan selvää mahdollisuudesta muuttaa toimitilat Helsingin Annalan tulevaan puutarhakulttuurin keskukseen ja tiivistää yhteistyötä Hyötykasviyhdistyksen kanssa. Puutarhakulttuurin keskusta suunnitellaan Annalaan vuoden 2017 aikana.

Tutkitaan vaihtoehto ulkoistaa kirjanpito ja jäsenhallinto kilpailutuksen avulla. Toiminnanjohtajalle jäisi siten enemmän työaikaa viestinnälle, neuvonnalle ja yhteistyölle eri tahojen kanssa.

1.10. Tapahtumat ja messut

Osallistutaan Helsingissä pidettäviin puutarhan kevätmessuihin. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien myös toisille puutarhamessuille (Lahti).

Pidetään Helsingissä kevät- ja syystaimipäivät. Osallistutaan mahdollisesti Kotipuutarha versoo – tapahtumaan Helsingin Kalasatamassa.

1.11. Maatiaisaiheinen kirjallisuus

Jatketaan pienimuotoista kirjojen myyntiä. Myynnissä on valikoituja uusia puutarhakirjoja sekä antikvaarinen kokoelma. Kerrotaan Maatiainen-lehdessä kiinnostavista ilmestyneistä maatiaisaiheita käsittelevistä kirjoista. Lisäksi toimitiloissa on tiedonhaluisten käytettävissä valikoima maatiais- ja puutarha aiheista kirjallisuutta niin alakerran myymälän käsikirjastossa kuin parven kirjastossa. Jälkimmäinen kokoelma on luetteloitu ja luettelo saatavissa mm. nettisivuilla. Järjestetään puutarhakirjojen kirpputori taimipäivien yhteydessä 20.5.2016 kello 14 alkaen. Dendrologian seuran kirjoja voidaan ottaa myös välitettäväksi Maatiaisen toimistomyymälässä. Etsitään vapaaehtoista henkilöä kirjallisuusasioita hoitamaan.

TAPAHTUMAT 2017

TAMMIKUUSSA

- ❖ luento

HELMIKUUSSA

- ❖ Uusi siemenluettelo ilmestyy
- ❖ Mesipistiäiset puutarhassa-kurssi

MAALISKUUSSA

- ❖ Keväällä järjestetään kotikukkapäivät = huonekasvipäivä
- ❖ Siemenviljely-kurssi
- ❖ Kyyt pihalla ja puutarhassa -kurssi

HUHTIKUUSSA

- ❖ osallistutaan Helsingin kevätmessuille omalla osastolla

TOUKOKUUSSA

- ❖ Maatiaisen vuosikokous
- ❖ helatorstaina taimienvaihtopäivä Lopella
- ❖ järjestetään Maatiaisen kevättaimipäivä
- ❖ Viljelykauden aloitus Seurasaarella

KESÄKUUSSA

- ❖ Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan siemenmyynti- ja pieniin messutapahtumiin.
- ❖ Seurasaaren kasvimaan hoitoa

HEINÄKUUSSA JA ELOKUUSSA

- ❖ Lomaillaan ja matkustellaan
- ❖ Seurasaaren kasvimaan hoitohommia
- ❖ Siemenkeruun kurssi

SYYSKUUSSA

- ❖ Syystaimipäivä
- ❖ Kekri Seurasaassa ja perinnekasvimaan sadonkorjuu

LOKAKUUSSA

- ❖ Siementalkoot

MARRASKUUSSA

- ❖ pidetään puutarha-aiheinen luento

1. JÄSENREKISTERIN YLLÄPITO JA JÄSENHANKINTA

Yhdistyksen jäsenmäärä on vakaa ja on noin 2000:n paikkeilla. Jäsenrekisteriä hoitaa toiminnanjohtaja Maija Manninen. Kehitetään jäsenetuja: esimerkiksi alennuksia puutarhaliikkeissä. Tehostetaan jäsenmaksujen perintää.

Uusia jäseniä hankitaan aktiivisesti. Tehdään ainakin yhdestä lehdestä jäsenhankinnan kampanjanumero uusien jäsenten tavoittamiseksi. Markkinoidaan lehteä ja jäsenyyttä luomuviljelijöille ja muille kiinnostuneille tahoille.

Mainostetaan yhdistystä sen toimintaan läheisesti liittyvissä lehdissä kirjoittamalla niihin artikkeleita.

Muistutetaan jäseneduista ja jäsenkortista sekä niiden tuomista jäseneduista kuten alennuksista puutarhalehdistä ja taimistoilta.

2. HALLINTO JA TALOUS

2.1. Hallitus, taloushallinto ja muut toimijat

Taloushallinto kilpailutetaan. Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan. *mutta vähintään 4 kertaa vuodessa*, ja vastaa toimintasuunnitelman toteuttamisesta, yhdistyksen sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta ja yhdistyksen taloudesta.

2.2. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne on vakaa. Hallitus seuraa taloutta neljännesvuosikatsauksina. Maatiaisella on käytössään pankkitili Aktia pankissa sekä Suupohjan osuuspankissa.

Yhdistyksen tavoitteiden saavuttamiseksi toiminta- tai hankeavustusta voidaan hakea esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriöltä ja/tai ympäristöministeriöstä. Yksittäisiin koulutustilaisuuksiin haetaan tukea mm. Maaseudun Sivistysliitosta. Mainostetaan mahdollisuutta lahjoittaa varoja toiminnan tukemiseksi.

Yhdistyksen toiminta perustuu pääasiassa jäsenmaksutuloihin, joista suurinta osaa tarvitaan tiedotustoiminnan ja toimiston sekä jäsenrekisterinpidon ja muiden jäsenoimintakulujen peittämiseen. Muu varsinainen toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja osallistujilta perittäviin maksuihin.